

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 25.2.2015 r.
COM(2015) 80 final

PAKIET DOTYCZĄCY UNII ENERGETYCZNEJ

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO, KOMITETU
REGIONÓW I EUROPEJSKIEGO BANKU INWESTYCYJNEGO**

**Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej
polityce w dziedzinie klimatu**

1. DLACZEGO POTRZEBUJEMY UNII ENERGETYCZNEJ

Celem stabilnej unii energetycznej, której podstawą jest ambitna polityka w dziedzinie klimatu, jest zapewnienie konsumentom w UE – gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom – bezpiecznej, zrównoważonej, konkurencyjnej energii po przystępnych cenach. Osiągnięcie tego celu wymagać będzie gruntownej transformacji europejskiego systemu energetycznego.

Mamy wizję unii energetycznej, w której państwa członkowskie wiedzą, że zależą od siebie nawzajem jeśli chodzi o zapewnienie bezpiecznej energii dla swoich obywateli; unii opartej na prawdziwej solidarności i zaufaniu, która mówi jednym głosem w sprawach światowych.

Mamy wizję zintegrowanego systemu energetycznego w skali całego kontynentu, w którym energia przepływa ponad granicami, opierającego się na konkurencji i jak najlepszym wykorzystaniu zasobów oraz zapewniającego skuteczną regulację rynków energii na szczeblu UE, jeżeli okaże się to konieczne.

Mamy wizję unii energetycznej jako zrównoważonej, niskoemisyjnej, przyjaznej dla klimatu i trwałej gospodarki.

Mamy wizję silnych, innowacyjnych i konkurencyjnych przedsiębiorstw europejskich, które opracowują produkty i technologie niezbędne do osiągnięcia efektywności energetycznej i technologii niskoemisyjnych w Europie i poza nią.

Mamy wizję europejskiej siły roboczej posiadającej umiejętności potrzebne do stworzenia systemu energetycznego przyszłości i zarządzania nim.

Mamy wizję budowania zaufania inwestorów dzięki sygnałom cenowym, które odzwierciedlają długoterminowe potrzeby i cele polityczne.

Co najważniejsze, mamy wizję unii energetycznej stawiającej obywateli w samym centrum, w której obywatele biorą odpowiedzialność za transformację energetyczną, czerpią korzyści z nowych technologii, aby zmniejszyć swoje rachunki, biorą czynny udział w rynku, oraz w której konsumenci podatni na zagrożenia są chronieni.

Aby osiągnąć nasz cel musimy odejść od gospodarki opartej na paliwach kopalnych, w której dostawami energii rządzi scentralizowane podejście uzależnione od podaży, i która opiera się na przestarzałych technologiach i modelach biznesowych. Musimy wzmocnić pozycję konsumentów poprzez zapewnienie im informacji, możliwości wyboru oraz stworzenie elastycznego modelu zarządzania popytem i dostawami. Musimy odejść od rozdrobnionego systemu charakteryzującego się brakiem koordynacji polityk krajowych, barierami rynkowymi i obszarami odizolowanymi pod względem dostaw energii.

Europejski system energetyczny w liczbach

Z najnowszych danych wynika, że UE importuje 53 % swojej energii, przeznaczając na ten cel ok. 400 mld euro, co czyni ją największym importerem energii na świecie. Sześć państw członkowskich jest uzależnionych od jednego zewnętrznego dostawcy całego importowanego gazu, co oznacza, że są one w zbyt dużym stopniu narażone na szoki podażowe. Szacuje się

również, że zwiększenie oszczędności energii o każdy 1 % prowadzi do zmniejszenia importu gazu o 2,6 %¹. 75 % naszych zasobów mieszkaniowych ma niewielką efektywność energetyczną. 94 % transportu opiera się na produktach ropopochodnych, które w 90 % pochodzą z importu. Łącznie UE wydaje ponad 120 mld euro rocznie – bezpośrednio lub pośrednio – na dotacje na energię, które często nie są uzasadnione². W sektorze energii w UE do 2020 roku trzeba zainwestować ponad 1 bilion euro³.

Ceny hurtowe energii elektrycznej w krajach europejskich są na niskim poziomie, choć nadal o 30 % wyższe niż w USA. Jednocześnie ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych po opodatkowaniu wzrosły średnio o 4,4 % w latach 2012 – 2013. Hurtowe ceny gazu ziemnego ciągle są nadal dwukrotnie wyższe niż w USA⁴. Różnica cenowa w porównaniu z innymi gospodarkami ma wpływ na konkurencyjność naszego przemysłu, w szczególności na energochłonne sektory przemysłu.

Europejskie przedsiębiorstwa z sektora energii odnawialnej osiągają wspólnie roczne obroty rzędu 129 mld euro i zatrudniają ponad milion osób⁵. Przedsiębiorstwa UE posiadają 40 % wszystkich patentów na technologie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych⁶. Wyzwaniem jest utrzymanie wiodącej roli Europy w globalnych inwestycjach w odnawialne źródła energii⁷.

W Unii Europejskiej obowiązują w tej chwili przepisy w dziedzinie energetyki ustanowione na szczeblu europejskim, lecz w praktyce posiada ona 28 krajowych ram regulacyjnych. Ta sytuacja musi się zmienić. Zintegrowany rynek energii jest niezbędny do stworzenia większej konkurencji, doprowadzi on do większej efektywności rynkowej poprzez lepsze wykorzystanie instalacji wytwarzających energię w całej UE oraz pozwoli na uzyskanie przystępnych cen dla konsumentów.

Rynek detaliczny nie funkcjonuje właściwie. Wielu odbiorców z gospodarstw domowych ma zbyt mało możliwości wyboru dostawców energii i zbyt małą kontrolę nad kosztami energii. Niedopuszczalnie wysokiego odsetka gospodarstw domowych w UE nie stać na opłacanie rachunków za energię.

Infrastruktura energetyczna jest przestarzała i niedostosowana do zwiększonej produkcji ze źródeł odnawialnych. Konieczne jest przyciągnięcie inwestycji, ale obecne struktury rynku i polityki krajowe nie oferują właściwych zachęt i nie gwarantują wystarczającej przewidywalności dla potencjalnych inwestorów.

Nadal występują wyspy energetyczne, ponieważ wiele rynków nie jest odpowiednio połączone z sąsiednimi państwami. Zwiększa to koszty ponoszone przez konsumentów i stwarza problem braku bezpieczeństwa energetycznego.

¹ Komunikat „Efektywność energetyczna i jej wkład w bezpieczeństwo energetyczne a ramy polityczne dotyczące klimatu i energii do roku 2030”, COM(2014) 520.

² Europejska strategia bezpieczeństwa energetycznego, COM(2014) 330.

³ Szacunki Komisji. Międzynarodowa Agencja Energetyczna (MAE) szacuje, że do 2025 r. niezbędne będą nakłady w wysokości 1,3 biliona euro w zakresie wytwarzania, transportu i dystrybucji energii.

⁴ Obliczenia DG ds. Energii w oparciu o sprawozdania dotyczące rynku opracowane przez Platts oraz dane MAE za pierwszą połowę 2014 r.

⁵ Sprawozdanie Eur'Observeur za 2014 r.

⁶ W porównaniu do 32 % udziału UE w patentach w skali światowej.

⁷ UNEP-BNEF Global Trends in Renewable Energy Investments 2014 (globalne tendencje w inwestycjach w energię odnawialną).

Nadal jesteśmy liderami w zakresie innowacji i energii odnawialnej, ale inne części świata szybko nadrabiają zaległości; już teraz straciliśmy wiodącą pozycję w odniesieniu do niektórych czystych i niskoemisyjnych technologii.

Zwiększenie inwestycji w globalnie konkurencyjne przedsiębiorstwa z sektora zaawansowanych technologii dzięki opracowaniu stabilnej polityki przyniesie wzrost zatrudnienia i wzrost gospodarczy w Europie. Powstaną nowe obszary działalności, nowe modele biznesowe i nowe profile zawodowe. Tego rodzaju transformacja ma ogromny wpływ na role wszystkich podmiotów systemu energetycznego, w tym konsumentów.

Europa musi teraz podjąć właściwe decyzje. Jeżeli nie zmienimy podejścia, sprośnię nieuniknionemu wyzwaniu związanemu z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną będzie trudniejsze ze względu na gospodarcze, społeczne i środowiskowe koszty rozdrobnionych krajowych rynków energii. Obecne niskie ceny ropy naftowej i gazu ziemnego należy wykorzystać jako historyczną okazję – w połączeniu ze spadkiem kosztów bardziej ekologicznych form energii, silną europejską polityką w dziedzinie klimatu i pojawianiem się nowych technologii – do zmiany polityki energetycznej UE w dobrym kierunku: unii energetycznej.

2. PRZYSZŁE DZIAŁANIA

Strategia unii energetycznej opiera się na pięciu wzajemnie się wzmacniających i ściśle powiązanych *obszarach* mających na celu doprowadzenie do większego bezpieczeństwa energetycznego, stabilności i konkurencyjności:

- bezpieczeństwo energetyczne, solidarność i zaufanie;
- w pełni zintegrowany europejski rynek energii;
- efektywność energetyczna przyczyniająca się do ograniczenia popytu;
- dekarbonizacja gospodarki; oraz
- badania naukowe, innowacje i konkurencyjność.

2.1. Bezpieczeństwo energetyczne, solidarność i zaufanie

W maju 2014 r. w strategii bezpieczeństwa energetycznego⁸ Komisja zauważyła, że UE jest w dalszym ciągu podatna na zewnętrzne kryzysy energetyczne i wezwała decydentów politycznych na szczeblu krajowym i unijnym do wskazania obywatelom wyborów prowadzących do zmniejszenia zależności od poszczególnych paliw, dostawców energii i tras dostaw. Unia energetyczna opiera się na tej strategii.

Podstawą bezpieczeństwa energetycznego jest zakończenie tworzenia wewnętrznego rynku energii oraz bardziej efektywne zużycie energii. W tym celu niezbędna jest większa przejrzystość oraz większa solidarność i zaufanie między państwami członkowskimi. Bezpieczeństwo energetyczne UE jest ściśle powiązane z państwami z nią sąsiadującymi.

Wspólne podejście w dziedzinie energii może wzmocnić wszystkie części Unii Europejskiej, na przykład w przypadku przerw w dostawie i zakłóceń. Duch solidarności w zakresie energetyki jest wyraźnie wspomniany w Traktacie i jest centralnym elementem unii energetycznej.

⁸ COM(2014) 330.

Dywersyfikacja dostaw (źródeł energii, dostawców i tras)

Wyzwania polityczne ostatnich miesięcy pokazały, że zróżnicowanie źródeł energii, dostawców i tras jest kluczowe dla zapewnienia bezpiecznych i stabilnych dostaw energii dla obywateli i przedsiębiorstw europejskich, którzy oczekują dostępu do przystępnej i konkurencyjnej cenowo energii w dowolnym momencie. Aby zapewnić dywersyfikację dostaw gazu należy nasilić prace nad południowym korytarzem gazowym, umożliwiającym krajom Azji Środkowej eksport gazu do Europy. W Europie Północnej utworzenie centrów obrotu ciekłym gazem z wieloma dostawcami znacznie zwiększa bezpieczeństwo dostaw. Rozwiązanie to powinno zostać zastosowane także w Europie Środkowej i Wschodniej oraz w regionie Morza Śródziemnego. Obecnie przygotowywany jest śródziemnomorski węzeł gazowy.

W budowę infrastruktury dla nowych źródeł gazu dla UE zaangażowanych jest wielu partnerów i jest ona złożona i kosztowna. Rozwiązanie tych problemów wymaga zdecydowanych działań na szczeblu UE. Komisja zwiększy swoje wsparcie dla tego procesu poprzez wykorzystanie wszelkich dostępnych wspólnotowych instrumentów finansowania, w szczególności przyszłego Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) oraz poprzez pełne zaangażowanie europejskich instytucji finansowych. Jednak aby gaz dotarł tam, gdzie jest potrzebny, niezbędna jest odpowiednia infrastruktura wewnątrz UE, umożliwiająca przesył w obie strony.

Zbadamy pełen potencjał wykorzystania skroplonego gazu ziemnego (LNG), również jako alternatywy w sytuacjach kryzysowych, w przypadkach, gdy za pośrednictwem istniejącego systemu gazociągów do Europy trafi niewystarczająca ilość gazu. Wzrostu handlu LNG przyczyni się do ujednolicenia cen gazu ziemnego na świecie. W ostatnich latach ceny LNG był wyższe od cen gazu przesyłanego gazociągami, w szczególności ze względu na wysokie koszty skraplania, regazyfikacji i transportu oraz na popyt w Azji. Aby rozwiązać te kwestie, Komisja przygotowuje kompleksową strategię dotyczącą LNG, która uwzględni także problem niezbędnej infrastruktury transportowej łączącej punkty dostępu do LNG z rynkiem wewnętrznym. W tym kontekście omówiona zostanie także kwestia potencjału magazynowania gazu w Europie i ram regulacyjnych, które są konieczne, by zapewnić wystarczającą ilość zmagazynowanego gazu na zimę. Komisja będzie również dążyć do usunięcia przeszkód utrudniających import LNG ze Stanów Zjednoczonych oraz od innych producentów.

Biorąc pod uwagę zależność UE od importu oraz globalne wyzwania związane ze zmianą klimatu, musimy podjąć dodatkowe środki mające na celu ograniczenie zużycia ropy naftowej. Ceny ropy naftowej są obecnie na niskim poziomie z powodu nadwyżki produkcji w połączeniu ze zmniejszeniem konsumpcji i zwiększeniem efektywności energetycznej⁹.

UE jest w dużym stopniu uzależniona od importu paliw jądrowych i związanych z nim usług do państw członkowskich, w których energia jądrowa stanowi część koszyka energetycznego. Ważna jest dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw. Komisja dokona aktualizacji i zaostrenia wymogów dotyczących informacji na temat projektów instalacji jądrowych, które należy przekazywać zgodnie z art. 41 Traktatu Euratom.

⁹ Wiodąca pozycja UE będzie nadal skutkować na całym poprawą norm i wydajności i ograniczeniem zużycia ropy naftowej w przyszłości, tym samym zmniejszając zależność energetyczną UE.

Krajowa produkcja energii również przyczynia się do zmniejszenia zależności Europy od importu. Obejmuje to w szczególności odnawialne źródła energii, które są niezbędne dla dekarbonizacji, ale także konwencjonalne oraz – w przypadku tych państw członkowskich, które postanowią z nich korzystać – niekonwencjonalne zasoby paliw kopalnych. Wydobywanie ropy naftowej i gazu ze źródeł niekonwencjonalnych w Europie, takich jak łupki, jest możliwe, pod warunkiem właściwego uwzględnienia kwestii akceptacji publicznej i oddziaływania na środowisko.

Współpraca na rzecz bezpieczeństwa dostaw

Państwa członkowskie, operatorzy systemów przesyłowych, przemysł energetyczny i wszystkie inne zainteresowane podmioty muszą ze sobą ściśle współpracować w celu zagwarantowania wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego dla europejskich obywateli i przedsiębiorstw.

Jeżeli chodzi o ropę, podjęto już istotne kroki wraz z przyjęciem w 2009 r. dyrektywy dotyczącej zapasów ropy naftowej¹⁰, która nakłada na państwa członkowskie obowiązek utworzenia i utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej i produktów ropopochodnych.

Państwa członkowskie powinny mieć pewność, że w sytuacji ograniczonej podaży mogą liczyć na swoich sąsiadów. W sprawozdaniu Komisji z 2014 r. w sprawie odporności europejskiego systemu gazowego w krótkim okresie¹¹ podkreślono potrzebę bliższej współpracy w zakresie reagowania na ewentualne zakłócenia w dostawach. W celu wprowadzenia wspólnego zarządzania kryzysowego Komisja zaproponuje plany zapobiegawcze i plany działania w sytuacjach wyjątkowych na szczeblu regionalnym i unijnym, których zakres obejmie umawiające się strony Wspólnoty Energetycznej. Konieczne jest wzmocnienie solidarności między państwami członkowskimi, szczególnie w czasach kryzysu dostaw. Kwestie te oraz doświadczenia zdobyte podczas wdrażania rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu zostaną wzięte pod uwagę przy proponowanym przeglądzie rozporządzenia.

Komisja oceni możliwości stworzenia mechanizmów dobrowolnego agregowania zapotrzebowania na wspólne zakupy gazu w sytuacjach kryzysowych oraz wówczas, gdy państwa członkowskie są zależne od jednego dostawcy. Rozwiązanie to musiałyby być w pełni zgodne z przepisami WTO i przepisami UE dotyczącymi konkurencji.

Wiele państw członkowskich nie ma obecnie wystarczających ram dostaw energii elektrycznej i stosuje przestarzałe i niespójne podejście do oceny bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. We współpracy z państwami członkowskimi Komisja określi zakres dopuszczalnych poziomów ryzyka w odniesieniu do zakłóceń w dostawach, a także ustanowi obiektywną, opartą na faktach ogólnounijną ocenę bezpieczeństwa dostaw, uwzględniając sytuację w państwach członkowskich. Będzie ona uwzględniała przepływy transgraniczne, zmienną produkcję energii ze źródeł odnawialnych, reagowanie na popyt i możliwości magazynowania. Mechanizmy zapewnienia zdolności wytwarzania energii powinny być opracowywane w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw wyłącznie jeżeli ocena stosowności systemu regionalnego wskazuje na taką

¹⁰ Dyrektywa Rady 2009/119/WE z dnia 14 września 2009 r. nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych.

¹¹ COM(2014) 654 final.

potrzebę, biorąc pod uwagę potencjał w zakresie efektywności energetycznej i reagowanie na zapotrzebowanie¹².

Wzmacnianie roli Europy na globalnych rynkach energii

Unia energetyczna nie jest projektem koncentrującym się wyłącznie na sobie. Silniejsza i bardziej zjednoczona UE może bardziej konstruktywnie rozmawiać z partnerami, z korzyścią dla wszystkich stron.

Polityka energetyczna jest często wykorzystywana jako narzędzie polityki zagranicznej, w szczególności w najważniejszych krajach produkujących energię i krajach tranzytowych. Fakt ten należy uwzględnić w analizie zewnętrznej polityki energetycznej Europy.

Unia Europejska musi w większym stopniu zaznaczać swoją pozycję na światowych rynkach energii. Wraz ze swoimi głównymi partnerami Unia Europejska będzie dążyć do usprawnienia światowego systemu zarządzania energią, co doprowadzi do większej konkurencyjności i przejrzystości światowych rynków energetycznych.

Polityka handlowa UE przyczynia się do większego bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji poprzez włączenie przepisów dotyczących energii do umów handlowych z partnerami. W przypadku negocjacji przez UE umów z krajami, które są ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa dostaw, Komisja będzie starać się w pierwszej kolejności negocjować szczegółowe przepisy dotyczące energii, przyczyniając się w ten sposób do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, w szczególności jeżeli chodzi o dostęp do zasobów, oraz do osiągnięcia celów unii energetycznej w zakresie zrównoważonej energii. Zasadniczo Komisja będzie prowadzić aktywną politykę w zakresie handlu i inwestycji w dziedzinie energii, w tym w odniesieniu do dostępu europejskiego sektora technologii energetycznych i usług do zagranicznych rynków¹³.

W ramach ożywionej europejskiej dyplomacji w dziedzinie energii i klimatu UE będzie korzystać ze wszystkich swoich instrumentów polityki zagranicznej, aby ustanowić strategiczne partnerstwa energetyczne z coraz ważniejszymi państwami i regionami produkcji lub tranzytu, jak np. z Algierią i Turcją, Azerbejdżanem i Turkmenistanem, Bliskim Wschodem, Afryką i innymi potencjalnymi dostawcami.

UE będzie w dalszym ciągu rozwijać swoje partnerstwo z Norwegią, która jest drugim co do wielkości dostawcą ropy naftowej i gazu ziemnego do UE. UE będzie nadal w pełni włączała Norwegię do swojej wewnętrznej polityki energetycznej. UE będzie również rozwijać partnerstwa z takimi krajami, jak Stany Zjednoczone i Kanada.

Jeżeli pozwolą na to warunki, UE rozważy przeformułowanie relacji energetycznych z Rosją w oparciu o równe warunki w kwestiach otwarcia rynku, uczciwej konkurencji, ochrony środowiska i bezpieczeństwa, z korzyścią dla obu stron.

Szczególną uwagę należy zwrócić na poprawę strategicznego partnerstwa w dziedzinie energii z Ukrainą. Uwzględnione zostaną kwestie znaczenia Ukrainy jako kraju tranzytowego oraz reformy rynku energetycznego Ukrainy, obejmującej modernizację

¹² Zob. komunikat „Realizacja rynku wewnętrznego energii elektrycznej przy jak najlepszym wykorzystaniu interwencji publicznej”, C(2013) 7243.

¹³ Inicjatywy takie jak handel produktami ekologicznymi będą wspomagać promowanie produktów, które przyczyniają się do ograniczenia emisji CO₂, są korzystne dla środowiska i tworzą miejsca pracy i wzrost gospodarczy w UE.

sieci gazowej, ustanowienie odpowiednich ram regulacyjnych dla rynku energii elektrycznej oraz zwiększanie efektywności energetycznej w celu zmniejszenia uzależnienia Ukrainy od importowanej energii.

W naszym bezpośrednim sąsiedztwie Komisja proponuje wzmocnienie Wspólnoty Energetycznej, zapewnienie skutecznego wdrożenia unijnego dorobku prawnego dotyczącego energii, środowiska i konkurencji, reformy rynku energii i pobudzenie inwestycji w sektorze energetycznym. Celem jest ściślejsza integracja rynków energetycznych UE i Wspólnoty Energetycznej. W ramach prowadzonego obecnie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa rozważone zostaną relacje w dziedzinie energii z państwami nią objętymi.

Większa przejrzystość w zakresie dostaw gazu

Ważnym elementem służącym zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego (w szczególności w odniesieniu do gazu) jest pełna zgodność umów dotyczących zakupu energii od państw trzecich z prawem UE. Takie kontrole zgodności w odniesieniu do umów międzyrządowych i związanych z nimi umów handlowych na podstawie odpowiedniej decyzji¹⁴ są obecnie prowadzone po zawarciu umowy przez państwo członkowskie i państwo trzecie. W praktyce renegotiacja takich umów jest bardzo trudna. Stanowiska sygnatariuszy zostały już ustalone, co powoduje presję polityczną, aby nie zmieniać żadnych aspektów umowy. W przyszłości Komisja powinna być informowana o negocjacjach umów międzyrządowych na wczesnym etapie, co pozwoli na lepszą ocenę *ex ante* zgodności umowy międzyrządowej z zasadami rynku wewnętrznego oraz kryteriami bezpieczeństwa dostaw. Udział Komisji w takich negocjacjach z państwami trzecimi i dążenie do stosowania standardowych klauzul umownych pozwolą również bardziej skutecznie uniknąć niewłaściwego nacisku i zapewnią poszanowanie przepisów europejskich. W związku z tym Komisja dokona przeglądu decyzji w sprawie umów międzyrządowych i przedstawi propozycje mające na celu dopilnowanie, aby UE mówiła jednym głosem w negocjacjach z państwami trzecimi.

W kontekście przeglądu rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu Komisja proponuje również zapewnienie stosownej przejrzystości umów handlowych na dostawy gazu, które mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo energetyczne UE, przy jednoczesnym zachowaniu poufności informacji szczególnie chronionych.

2.2. W pełni zintegrowany wewnętrzny rynek energii

Pomimo postępów osiągniętych w ostatnich latach europejski system energetyczny nadal nie działa, jak powinien. Obecna struktura rynku nie prowadzi do wystarczających inwestycji, problematyczne są nadal koncentracja na rynku i słaba konkurencja, zaś europejski sektor energetyczny jest zbyt rozdrobniony. Musimy wysłać nowy polityczny impuls do ukończenia tworzenia wewnętrznego rynku energii.

Infrastruktura rynku wewnętrznego: łączenie rynków przez połączenia międzysystemowe

Obecne europejskie systemy przesyłu energii elektrycznej i gazu, a przede wszystkim połączenia transgraniczne, nie są wystarczające, aby zapewnić skuteczne funkcjonowanie

¹⁴ Decyzja nr 994/2012/UE w sprawie ustanowienia mechanizmu wymiany informacji w odniesieniu do umów międzyrządowych w dziedzinie energii między państwami członkowskimi a państwami trzecimi.

wewnętrznego rynku energii i połączyć istniejące wyspy energetyczne z główną siecią gazu i energii elektrycznej.

Prace w zakresie projektów infrastrukturalnych w ostatnich latach nabrały tempa, szczególnie w świetle ostatnich wydarzeń na wschodniej granicy Unii Europejskiej. W 2013 r. Unia Europejska wskazała 248 projektów w dziedzinie infrastruktury energetycznej będących przedmiotem wspólnego zainteresowania (PWZ). Wykaz ten zostanie poddany przeglądowi i zaktualizowany jeszcze w bieżącym roku, a następnie co dwa lata¹⁵. W 2014 r. w europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego określono 33 projekty w dziedzinie infrastruktury, które mają zasadnicze znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa dostaw i lepszej integracji rynków energii.

W odniesieniu do energii elektrycznej określono minimalny poziom połączeń międzysystemowych wynoszący 10 % zainstalowanej zdolności produkcji energii elektrycznej w państwach członkowskich. Cel ten należy osiągnąć do 2020 r. Środki niezbędne do osiągnięcia celu 10 % zostały określone w komunikacie Komisji przedstawionym wraz z niniejszą strategią ramową na rzecz unii energetycznej. W 2016 r. Komisja przedstawi sprawozdanie na temat środków niezbędnych do osiągnięcia celu 15 % do roku 2030.

Przejsie na bardziej zrównoważony i bezpieczny system energetyczny będzie wymagało dużych inwestycji w wytwarzanie energii, sieci i efektywność energetyczną, których wartość szacuje się na około 200 mld euro rocznie w ciągu najbliższych dziesięciu lat¹⁶. Podczas gdy sektor prywatny poniesie koszty wielu z tych inwestycji, dostęp do finansowania ma kluczowe znaczenie. Obecnie środki zapewniają już Europejski Bank Inwestycyjny, instrument „Łącząc Europę” i finansowanie w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Ponadto dodatkowej pomocy udzieli proponowany Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych, co jeszcze bardziej ułatwi dostęp do finansowania dla projektów o znaczeniu europejskim, takich jak sieci energetyczne, odnawialne źródła energii i efektywność energetyczna. Komisja dokona analizy propozycji dotyczących systemów inwestycji energetycznych łączących zasoby w celu finansowania opłacalnych ekonomicznie inwestycji, zapobiegających zakłóceniom na rynku i fragmentacji.

Inwestorzy będą mogli skorzystać z portalu inwestycji tworzonego w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie przejrzystości inwestycji UE, tak aby zapewnić potencjalnym inwestorom dostęp do informacji. Komisja zgromadzi również informacje na temat projektów infrastrukturalnych finansowanych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” i funduszy polityki spójności UE, aby zapewnić większą spójność szerokiego wachlarza istniejących systemów finansowania i zmaksymalizować ich wpływ.

Komisja będzie regularnie oceniać realizację ważnych projektów infrastrukturalnych, które przyczyniają się do osiągnięcia unii energetycznej, w szczególności w ramach działań następczych związanych z projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania. W ramach tego przeglądu Komisja przedstawi roczne sprawozdania dotyczące postępów w osiągnięciu 10 % celu elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych, kładąc szczególny nacisk na realizację regionalnych planów działania. Ponadto Komisja zwoła specjalne forum dotyczące infrastruktury

¹⁵ Aktualizacja obejmie strategiczne projekty będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Energetycznej (PECI), które są ważne dla zwiększenia unijnego bezpieczeństwa dostaw, o ile spełniają one również kryteria dotyczące PWZ.

¹⁶ Plan inwestycyjny dla Europy, COM(2014) 903.

energetycznej, na którym państwa członkowskie, odpowiednie grupy współpracy regionalnej i instytucje UE będą omawiać postępy. Forum spotka się po raz pierwszy pod koniec 2015 r.

Realizacja i modernizacja przepisów w zakresie wewnętrznego rynku energii

Pełne wdrożenie i ścisłe egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących energii jest podstawą dla ustanowienia unii energetycznej. Nie ma sensu opracowywać nowych polityk i strategii na słabych fundamentach.

Komisja wykorzysta wszystkie dostępne instrumenty polityki w tym zakresie i będzie nalegać, by państwa członkowskie w pełni wdrożyły i egzekwowały trzeci pakiet dotyczący wewnętrznego rynku energii, w szczególności w odniesieniu do rozdziału i niezależności organów regulacyjnych. Aby europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne mogły być wykorzystane do współfinansowania inwestycji w sektorze energetycznym, muszą zostać spełnione pewne warunki wstępne. Przyczyni się to do zapewnienia zgodności z unijnym prawodawstwem w dziedzinie energii.

Ścisłe egzekwowanie reguł konkurencji określonych w Traktacie pomoże wyeliminować zakłócenia na rynku wewnętrznym energii. Egzekwowanie przepisów w zakresie ochrony konkurencji umożliwi swobodny przepływ energii dzięki rozwiązaniu kwestii ograniczeń terytorialnych w umowach na dostawę, jak również kwestii dotyczących produkcji i dystrybucji oraz zamknięcia dostępu do sieci (w tym połączeń międzysystemowych). Komisja oceni również – poprzez egzekwowanie prawa konkurencji – rozwój i kształtowanie się cen energii.

Dobrze funkcjonujący wewnętrzny rynek energii wymaga skutecznych ram regulacyjnych. W ramach trzeciego pakietu dotyczącego wewnętrznego rynku energii ustanowiono organy w celu zapewnienia współpracy między operatorami systemów przesyłowych i organami regulacyjnymi. W świetle dyskusji na temat koncepcji rynku funkcjonowanie tych organów zostanie wzmocnione. Obecnie decyzje podejmowane przez te organy nadal odzwierciedlają poglądy krajowe.

Eksplatacja systemu przesyłowego będzie musiała stać się znacznie bardziej zintegrowana aby sprostać wyzwaniom przekształcenia systemu energetycznego. Europejskie sieci operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej i gazu (ENTSO-E/G), które również zostały ustanowione w trzecim pakiecie dotyczącym wewnętrznego rynku energii, należy zmodernizować, aby mogły pełnić taką rolę. Konieczne będzie utworzenie regionalnych ośrodków operacyjnych, które będą w stanie skutecznie planować i zarządzać transgranicznymi przepływami energii elektrycznej i gazu.

Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) została powołana w ramach trzeciego pakietu dotyczącego wewnętrznego rynku energii, aby wspomagać krajowe organy regulacyjne, w szczególności w kwestiach transgranicznych. Jednak ACER działa obecnie przede wszystkim poprzez zalecenia i opinie. Ma ona bardzo ograniczone uprawnienia do podejmowania decyzji. Może podejmować decyzje jedynie na wniosek regulatorów krajowych lub jeżeli organy te nie podejmą decyzji w określonych ramach czasowych. Należy wzmocnić ogólnounijną regulację jednolitego rynku poprzez znaczne zwiększenie uprawnień i niezależności ACER w zakresie wykonywania funkcji regulacyjnych na poziomie europejskim, tak aby mogła ona skutecznie nadzorować rozwój wewnętrznego rynku energii i związanych z nim zasad

rynkowych oraz rozwiązywać wszelkie kwestie transgraniczne w celu stworzenia sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego¹⁷.

Trzeci pakiet dotyczący wewnętrznego rynku energii przewiduje również przyjęcie kodeksów sieci w celu zharmonizowania przepływu energii elektrycznej i gazu między różnymi systemami przesyłowymi. Należy ukończyć prace w tym zakresie w celu zapewnienia lepszego funkcjonowania transgranicznych rynków energii.

Integracja rynkowa energii produkowanej ze źródeł odnawialnych wymaga elastycznych rynków, zarówno po stronie podaży, jak i popytu, w ramach danego państwa członkowskiego i poza jego granicami. Sieci elektroenergetyczne muszą ulec znacznej przemianie. Konieczne jest rozszerzenie możliwości rozproszonego wytwarzania energii i zarządzania popytem, w tym w odniesieniu do rynków dnia bieżącego, co pozwoli na realizację nowych połączeń długodystansowych linii wysokiego napięcia (supersieci) oraz nowych technologii magazynowania.

Komisja przygotowuje ambitny wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany modelu rynku energii elektrycznej i połączenia sprzedaży hurtowej i detalicznej. Zwiększy to bezpieczeństwo dostaw i zagwarantuje, że rynek energii elektrycznej będzie lepiej dostosowany do transformacji energetycznej, która doprowadzi do powstania szeregu nowych producentów, w szczególności energii ze źródeł odnawialnych, jak również umożliwi pełne uczestnictwo konsumentów w rynku, zwłaszcza poprzez reagowanie na popyt. Ścisła integracja, w tym na szczeblu regionalnym, wzrost handlu transgranicznego oraz rozwój rynków krótko- i długoterminowych skutecznie kształtujących ceny zapewnią właściwe sygnały inwestycyjne oraz niezbędną elastyczność, aby umożliwić integrację rynkową nowych źródeł wytwórczych.

W pełni funkcjonujący wewnętrzny rynek energii, zapewniający skuteczne sygnały inwestycyjne, jest najlepszym sposobem, aby zmniejszyć potrzebę mechanizmów zapewnienia zdolności wytwarzania energii. Komisja przedstawiła już wytyczne¹⁸ i przepisy¹⁹ mające na celu ograniczenie szkodliwych skutków nieprzemyślanych, fragmentarycznych i nieskoordynowanych interwencji publicznych. Jednak skuteczne stosowanie tych wytycznych może być zaledwie pierwszym krokiem w kierunku dopilnowania, aby rozbieżne krajowe rozwiązania rynkowe, takie jak mechanizmy zapewnienia zdolności wytwarzania energii i nieskoordynowane programy wsparcia odnawialnych źródeł energii, stały się bardziej zgodne z rynkiem wewnętrznym²⁰. Mimo że interwencje publiczne są w niektórych przypadkach uzasadnione i niezbędne, aby zaradzić niedoskonałościom rynku, niektóre ich formy miały poważny negatywny wpływ na skuteczne funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii. Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu zagwarantowania, by mechanizmy zapewnienia zdolności wytwarzania energii i wsparcie dla energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych były w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami i nie powodowały zakłóceń na wewnętrznym rynku energii. Dotacje szkodliwe dla środowiska należy

¹⁷ Np. decyzje dotyczące nowej infrastruktury o znaczeniu dla więcej niż dwóch państw członkowskich, odstępstw od fizycznych rewersów zgodnie z rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu, transgranicznej alokacji kosztów w ramach rozporządzenia w sprawie TEN-E itp.

¹⁸ Zob. komunikat „Realizacja rynku wewnętrznego energii elektrycznej przy jak najlepszym wykorzystaniu interwencji publicznej”, C(2013) 7243.

¹⁹ Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią, Dz.U. C 200 z 28.6.2014, s. 1-55.

²⁰ Stosowanie wytycznych w odniesieniu do systemów wsparcia zatwierdzonych do tej pory częściowo złagodziło skutki fragmentacji, jednak potrzebne są dalsze działania.

wycofać²¹. Zreformowany system handlu uprawnieniami do emisji będzie również odgrywać ważną rolę w ustalaniu właściwych sygnałów inwestycyjnych.

Komisja zapewni większą przejrzystość w strukturze kosztów i cen energii poprzez opracowanie regularnego i szczegółowego monitorowania i sprawozdawczości, w tym w odniesieniu do wpływu kosztów i cen energii na konkurencyjność. Szczególną uwagę należy zwrócić na interwencje publiczne, takie jak taryfy regulowane, polityki opodatkowania energii i poziom wsparcia publicznego, jak również ich wpływ na mechanizmy ustalania cen, w tym deficyty w taryfach energii elektrycznej.

Zacieśniona współpraca regionalna w ramach wspólnej polityki UE

Podczas opracowywania polityki energetycznej w unii energetycznej państwa członkowskie muszą działać w sposób skoordynowany i współpracować ze swoimi sąsiadami.

Techniczna realizacja różnych elementów strategii na rzecz unii energetycznej będzie bardzo skomplikowana. Niektóre elementy, takie jak nowe mechanizmy rynkowe w zakresie krótkoterminowych rynków gazu i energii elektrycznej lub integracja działalności operatorów systemów przesyłowych, powinny zostać opracowane i wdrożone na szczeblu regionalnym jako krok w kierunku pełnej integracji rynku w całej UE. Istniejące porozumienia takie jak pięciopierścienne forum energetyczne lub plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich (BEMIP) to inicjatywy, na których można oprzeć dalsze działania. Sukcesy w tych regionach powinny działać jak katalizator dla innych regionów. Komisja dopilnuje, aby wszystkie inicjatywy regionalne rozwijały się w sposób spójny i prowadziły do w pełni zintegrowanego jednolitego rynku energii.

Biorąc pod uwagę szczególną wrażliwość Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej istnieje potrzeba usprawnienia współpracy, solidarności i zaufania w tym regionie. Specjalne ustalenia dotyczące współpracy przyczynią się do przyspieszenia integracji tych rynków na ogólnoeuropejskim rynku energii, co doprowadzi do poprawy płynności i odporności systemu energetycznego oraz umożliwi pełne wykorzystanie potencjału regionu w zakresie energii odnawialnej i efektywności energetycznej. Priorytetem Komisji będzie podjęcie konkretnych inicjatyw w tym zakresie.

Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi i przemysłem w celu redukcji kosztów systemów energii morskiej na Morzu Północnym i Bałtyckim.

Nowa oferta dla konsumentów

W unii energetycznej, konsumenci z jednego państwa członkowskiego powinni mieć możliwość dokonywania świadomych wyborów i zakupu energii swobodnie i w prosty sposób od przedsiębiorstwa z innego państwa członkowskiego. Wymaga to dalszego dostosowania obecnych krajowych ram regulacyjnych, ponieważ ogromna większość europejskich gospodarstw domowych to w dalszym ciągu bierni konsumenci. W niektórych państwach członkowskich konsumenci mają ograniczony wybór dostawców, a zmiana dostawcy jest stosunkowo uciążliwa.

²¹ Zob. plan działania na rzecz zasobooszczędnej Europy (COM(2011) 571) i komunikat z 2012 r. w sprawie wewnętrznego rynku energii (COM(2012) 663), oraz stosownie do zobowiązania w ramach grupy G-20.

W celu wzmocnienia pozycji konsumentów, państwa członkowskie i ich organy powinny w pełni wdrożyć i egzekwować istniejące przepisy europejskie, w tym przepisy dotyczące ochrony konsumentów. Także władze lokalne i regionalne powinny wprowadzić niezbędne środki wsparcia, tak aby konsumenci mieli dostęp do zrozumiałych, łatwo dostępnych informacji i łatwych w obsłudze narzędzi oraz aby mogli korzystać z zachęt finansowych z tytułu oszczędzania energii.

Inteligentne technologie pozwolą konsumentom i pracującym dla nich przedsiębiorstwom usług energetycznych na pełne wykorzystanie możliwości dostępnych na rynku energii, umożliwiając im przejęcie kontroli nad ich zużyciem energii (i ewentualne wytwarzanie energii na własne potrzeby). Zapewni to większą elastyczność rynku i przyczyni się do zmniejszenia rachunków konsumentów.

Komisja nadal będzie starała się doprowadzić do normalizacji i będzie nadal wspierać rozpowszechnianie inteligentnych liczników²² oraz zachęcać do dalszego rozwoju inteligentnych urządzeń gospodarstwa domowego i inteligentnych sieci, tak aby elastyczne zużycie energii było wynagradzane. Będzie ona rozwijać efekt synergii między unią energetyczną i jednolitym rynkiem cyfrowym oraz podejmie środki w celu zapewnienia ochrony prywatności i bezpieczeństwa cybernetycznego.

Będzie to jednak skuteczne jedynie wówczas, gdy ceny rynkowe będą na odpowiednim poziomie. W niektórych państwach członkowskich regulowane taryfy w dalszym ciągu ograniczają rozwój skutecznej konkurencji, co zniechęca do inwestowania i do wchodzenia nowych uczestników na rynek. Regulowane ceny dla odbiorców końcowych mają często na celu ochronę gospodarstw domowych lub nawet odbiorców innych niż gospodarstwa domowe przed wzrostem kosztów energii. W przypadku pojawienia się deficytu taryfowego w zakresie energii elektrycznej wpływ takich środków odczuwają klienci kupujący energię po cenach nieuregulowanych, przedsiębiorstwa energetyczne lub finanse publiczne. Jednak w dłuższej perspektywie środki te szkodzą interesom tych konsumentów, którym mają pomóc. Komisja będzie dążyła do stopniowego znoszenia cen regulowanych poniżej kosztów, tworząc warunki dla konkurencji i ramy zarządzania gospodarczego. Komisja będzie również zachęcać państwa członkowskie do opracowania planu działań na rzecz stopniowego wyeliminowania wszystkich cen regulowanych.

Ochrona użytkowników podatnych na zagrożenia

Ubóstwo energetyczne ma negatywny wpływ na warunki życia i zdrowia. U jego podstaw leży wiele przyczyn: najczęściej jest skutkiem niskich dochodów i ogólnego ubóstwa, mieszkania w budynkach o niskiej efektywności energetycznej i systemu własności nieruchomości niezachęcającego do efektywności energetycznej. Ubóstwu energetycznemu można zaradzić jedynie poprzez połączenie środków, głównie społecznych oraz będących w zakresie kompetencji władz na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym. W trakcie wycofywania cen regulowanych, państwa członkowskie powinny przewidzieć, najlepiej w ramach ogólnego systemu opieki społecznej, mechanizm ochrony konsumentów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Jeżeli taki mechanizm miałby zostać wdrożony za pośrednictwem rynku energii, mógłby on być realizowany poprzez wprowadzenie rynkowych stawek solidarnościowych lub upustów w rachunkach za energię. Koszt takich programów musi zostać pokryty zbiorowo przez odbiorców innych niż uprawnieni. W związku z tym

²² Zob. sprawozdanie „Analiza porównawcza rozpowszechnienia inteligentnego pomiaru w UE 27 ze szczególnym uwzględnieniem energii elektrycznej”, COM(2014)356.

ważne jest, aby taki system został tak zaprojektowany, żeby jego ogólne koszty utrzymywały się na niskim poziomie a zakłócenia wynikające z cen regulowanych były ograniczone (np. aby nie powodowały dalszego deficytu taryfowego w państwach członkowskich).

2.3. Efektywność energetyczna jako sposób na ograniczenie zapotrzebowania na energię

W październiku 2014 r. Rada Europejska wyznaczyła jako cel orientacyjny na szczelbu UE co najmniej 27-procentową poprawę efektywności energetycznej w roku 2030. Cel ten zostanie poddany przeglądowi do 2020 r. z myślą o podniesieniu poziomu na szczelbu UE do 30 %. W tym kontekście konieczna jest gruntowna rewizja podejścia do efektywności energetycznej i potraktowania jej jako pełnoprawnego źródła energii, przedstawiającego sobą wartość zaoszczędzonej energii. W ramach przeglądu struktury rynku Komisja zapewni, aby efektywność energetyczna i działania po stronie popytu mogły konkurować na równych warunkach ze zdolnością wytwarzania energii.

Większość prac musi zostać wykonana na szczelbu krajowym, regionalnym i lokalnym, jednak Komisja może odegrać ważną rolę tworząc odpowiednie ramy dla reform. Komisja będzie zatem zachęcać państwa członkowskie do uznania efektywności energetycznej za kwestię priorytetową w ich polityce.

UE wprowadziła już najlepszy na świecie zestaw środków mających na celu podniesienie wydajności naszego zużycia energii. Dzięki etykietowaniu energetycznemu i przepisom dotyczącym ekoprojektu konsumenci mogą dokonywać świadomych wyborów w zakresie zużycia energii. Wszystkie sektory gospodarki muszą podjąć kroki w celu podniesienia wydajności zużycia energii, Komisja zwróci jednak szczególną uwagę na sektory o dużym potencjale w zakresie efektywności energetycznej, zwłaszcza na transport i budownictwo. Komisja będzie w dalszym ciągu dążyła do synergii w zakresie polityki efektywności energetycznej, polityki efektywnego gospodarowania zasobami oraz gospodarki o obiegu zamkniętym. Obejme to wykorzystywanie potencjału „energii z odpadów”.

Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze budownictwa

Ogrzewanie i chłodzenie stanowią główny powód zapotrzebowania na energię w Europie, a większość importowanego gazu importowanego jest wykorzystywana do tych celów. Efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy może poważnie przyczynić się do wzrostu wydajności energetycznej. Kwestia ta zostanie uwzględniona w strategii Komisji.

Konieczne jest podjęcie działań przez państwa członkowskie, w szczególności na szczelbu lokalnym i regionalnym, aby wykorzystać potencjał w zakresie efektywności energetycznej budynków. Wezwaniem pozostaje przyciąganie inwestycji na niezbędną skalę, szczególnie na szczelbu lokalnym, głównie ze względu na brak świadomości i wiedzy fachowej w zakresie finansowania na małą skalę. Komisja będzie wspierać środki, które pozwolą uprościć dostęp do finansowania i przedstawi gotowe wzory finansowania w odniesieniu do instrumentów finansowych instytucjom zarządzającym funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi oraz zainteresowanym stronom, będzie promować nowe mechanizmy finansowania oparte na podziale ryzyka i zysku, opracuje nowe techniki finansowania i będzie służyć wsparciem w zakresie pomocy technicznej. Wsparcie finansowe musi być łączone ze wsparciem technicznym, aby umożliwić łączenie projektów zakrojonych na małą skalę w większe programy, ponieważ przyczyni

się to do obniżenia kosztów transakcji i w większym zakresie przyciągnięciu sektor prywatny.

Działania na rzecz inteligentnych miast i inicjatyw wspólnotowych, jak również Porozumienia Burmistrzów, podejmowane przede wszystkim przez burmistrzów, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, inwestorów, instytucje finansowe i dostawców usług, są ważne dla osiągnięcia postępów w zakresie efektywności energetycznej w UE i poza jej granicami. Działania te znajdują poparcie Komisji. Komisja opracuje również inicjatywę dotyczącą „światowej doskonałości” w odniesieniu do tworzenia polityki w zakresie efektywności energetycznej, jako wkład w plan działania G20 na rzecz racjonalizacji zużycia energii. Komisja będzie zdecydowanie propagować przyjęcie ambitnych celów w zakresie efektywności energetycznej na forach takich jak inicjatywa ONZ „Zrównoważona energia dla wszystkich” i Międzynarodowa Agencja Energetyczna. Pozycja światowego lidera technologii osiągania efektywności energetycznej powinna przyczynić się do wzrostu eksportu, a także do wzrostu gospodarczego i wzrostu zatrudnienia w UE.

Finansowanie przez UE i EBI może decydująco wpłynąć na cały proces. Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych daje możliwość uruchomienia znacznych inwestycji na renowację budynków. Inwestycje w tej dziedzinie mogą przynieść ogromne korzyści pod względem wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Działania na rzecz energooszczędnego i niskoemisyjnego sektora transportu

Transport reprezentuje ponad 30 % końcowego zużycia energii w Europie. Aby w pełni urzeczywistnić tkwiący w nim potencjał w zakresie efektywności energetycznej, należy kłaść stały nacisk na zaostrzenie norm emisji CO₂ w odniesieniu do samochodów osobowych i dostawczych w okresie po 2020 r. oraz na środki mające na celu zwiększenie efektywności paliwowej i zmniejszenie emisji CO₂ w odniesieniu do pojazdów ciężarowych i autobusów. Należy również wspierać działania na rzecz lepszego zarządzania ruchem jako nowoczesnego, przyszłościowego narzędzia umożliwiającego ograniczenie emisji CO₂.

Powinny temu towarzyszyć środki mające na celu lepsze wykorzystanie potencjału jednolitego rynku oraz internalizację kosztów zewnętrznych. Komisja będzie promować stosowanie systemów opłat drogowych w oparciu o zasady „zanieczyszczający płaci” i „użytkownik płaci” i zwiększy wysiłki na rzecz utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez optymalizację wykorzystania floty. Znaczne oszczędności paliwa można uzyskać eliminując bariery dla środków transportu emitujących mniej gazów cieplarnianych, takich jak kolej, transport morski i śródlądowy, oraz czyniąc te formy transportu bardziej atrakcyjnymi i opłacalnymi. Komisja będzie dalej promować inicjatywę Shift2Rail²³.

Komisja będzie również podejmować dalsze działania na rzecz dekarbonizacji sektora transportu opierającego się w dalszym ciągu głównie na produktach ropopochodnych. Będzie to wymagać stopniowego przekształcenia całego systemu transportowego oraz zwiększenia skuteczności rozwoju i wdrożenia paliw alternatywnych. Komisja podejmie dalsze działania w celu promowania szybkiego wdrożenia niezbędnej infrastruktury, tj. stacji uzupełniania paliw alternatywnych i punktów ładowania pojazdów elektrycznych.

²³ Rozporządzenie Rady (UE) nr 642/2014 w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia Shift2Rail.

²⁴ Wprowadzenie na rynek takich pojazdów zależy od jednoczesnego rozwoju odpowiedniej infrastruktury, pojazdów i paliw.

Elektryfikacja transportu ma istotne znaczenie dla przełamania zależności od ropy naftowej oraz dekarbonizacji sektora transportu, zwłaszcza w odniesieniu do transportu drogowego (na krótkich i średnich odległościach) i transportu kolejowego. Europa musi przyspieszyć proces elektryfikacji floty samochodowej i innych środków transportu i stać się liderem w elektromobilności i technologii przechowywania energii. Wymaga to pełnego uwzględnienia pojazdów elektrycznych w polityce mobilności w miastach i w sieciach energetycznych, zarówno jako użytkowników energii, jak i potencjalnych miejsc magazynowania energii.

2.4. Obniżenie emisyjności gospodarki

Ambitna polityka przeciwdziałania zmianie klimatu stanowi integralną część naszej unii energetycznej. Polityka przeciwdziałania zmianie klimatu UE opiera się na ogólnounijnym rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla (unijny system handlu uprawnieniami do emisji), ambitnych ale sprawiedliwych krajowych celach w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji, oraz na polityce energetycznej na rzecz uczynienia Unii Europejskiej liderem w zakresie energii ze źródeł odnawialnych.

Ambitna polityka przeciwdziałania zmianie klimatu

W porozumieniu w sprawie ram w zakresie klimatu i energii na rok 2030 określono zobowiązanie UE do co najmniej 40-procentowej redukcji emisji gazów cieplarnianych w porównaniu do 1990 r. Jest to ambitny wkład na rzecz osiągnięcia wiążącego porozumienia w sprawie klimatu w negocjacjach międzynarodowych w 2015 r. Wkład ten został szerzej omówiony w komunikacie dotyczącym działań poprzedzających światową konferencję klimatyczną w Paryżu przedstawionym wraz z niniejszą strategią ramową na rzecz unii energetycznej. Komisja, wraz z państwami członkowskimi, będzie współpracować z innymi największymi gospodarkami świata w celu przekonania ich do przyłączenia się do ambitnych celów Europy. Komisja będzie do tego dążyć poprzez aktywną europejską dyplomację w dziedzinie klimatu, która w pełni wykorzystuje handel i instrumenty na rzecz rozwoju.

Podstawą europejskiej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu jest dobrze funkcjonujący unijny system handlu uprawnieniami do emisji. Na skutek utworzenia rezerwy zapewniającej stabilność rynku i podjęcia środków niezbędnych do realizacji ambitniejszych celów zaplanowanych do roku 2030, unijny system handlu uprawnieniami do emisji sprawi, że cena uprawnień do emisji dwutlenku węgla stanie się znacząca i przyczyni się do pobudzenia opłacalnych redukcji emisji gazów cieplarnianych. Komisja Europejska dąży do tego, aby unijny system handlu uprawnieniami do emisji w pełni odgrywał swoją rolę jako neutralny technologicznie, opłacalny i obejmujący całą UE mechanizm napędzający inwestycje niskoemisyjne. Kształtując ceny na szczeblu UE wzmacnia on funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii i stymuluje wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii i innych niskoemisyjnych i energooszczędnych technologii. Polityka zapobiegania ucieczce emisji powinna odzwierciedlać poziom wysiłków podjętych przez inne wiodące gospodarki.

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych.

W odniesieniu do sektorów nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji UE należy jeszcze ustalić cele krajowe, zaś sektory użytkowania gruntów i leśnictwa zostaną włączone do ram UE 2030, dzięki czemu one również będą mogły korzystać z zachęt do ograniczania emisji gazów cieplarnianych oraz przyczynić się do przeciwdziałania zmianie klimatu.

Lider w dziedzinie odnawialnych źródeł energii

Unia Europejska dąży do tego, aby stać się światowym liderem w zakresie energii odnawialnych, globalnym centrum opracowywania nowej generacji zaawansowanych technicznie i konkurencyjnych źródeł energii odnawialnej. UE określiła również unijny cel przynajmniej 27-procentowego udziału energii odnawialnej zużywanej w UE w roku 2030.

UE jest na dobrej drodze do osiągnięcia wyznaczonego na 2020 r. celu 20-procentowego udziału energii ze źródeł odnawialnych w jej koszyku energetycznym; koszty nowych dostaw energii wiatrowej i fotowoltaicznej zostały znacznie zredukowane dzięki zaangażowaniu UE w tej dziedzinie, a reforma systemów wsparcia mająca na celu dalsze obniżenie kosztów jest bardzo zaawansowana. Jednak aby osiągnąć cel 27 % należy podjąć nowe wyzwania.

Aby zintegrować stopniowo i skutecznie produkcję energii ze źródeł odnawialnych z rynkiem, na którym propaguje się konkurencyjne źródła energii odnawialnej i pobudza innowacje, rynki energetyczne i sieci muszą być dostosowane do energii ze źródeł odnawialnych²⁵. Istniejące prawodawstwo i nowe przepisy muszą być w pełni wdrożone, co zapewni skuteczną transformację energetyczną i umożliwi wprowadzanie nowych technologii i inteligentnych sieci oraz reagowanie na zapotrzebowanie.

Zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią produkcję energii ze źródeł odnawialnych należy wspierać za pomocą systemów rynkowych, które chronią przed nieprawidłowościami w funkcjonowaniu rynków, zapewniają racjonalność pod względem kosztów i zapobiegają nadmiernym rekompensatom lub zakłóceniom. Tanie finansowanie kapitałochłonnych odnawialnych źródeł energii zależy od stabilnych ram inwestycyjnych, które ograniczają ryzyko regulacyjne. Jest to niezbędne do zdobycia zaufania inwestorów oraz przyciągnięcia inwestycji z funduszy międzynarodowych, promotorów projektów na dużą skalę oraz spółdzielni i gospodarstw domowych w ramach rynku, na którym koszty kapitałowe pozostają na niskim poziomie. Komisja będzie ułatwiać współpracę²⁶ i konwergencję krajowych polityk w zakresie systemów wsparcia w celu większego otwarcia transgranicznego, w drodze szczegółowych dyskusji z państwami członkowskimi na

²⁵ Dostosowanie rynków do odnawialnych źródeł energii oznacza konieczność przekształcenia rynków krótkoterminowych w rynki głębokie, płynne i funkcjonujące w czasie rzeczywistym. Istniejące sieci elektryczne, zaprojektowane i często zarządzane dla potrzeb konwencjonalnej produkcji prądu na poziomie krajowym są niewystarczające dla zapewnienia przyszłości, w której dostawy ze źródeł odnawialnych będą nabierały coraz większego znaczenia i w której konieczne jest zapewnienie równowagi sieci w celu wyrównania nierozzerwalnie związanej z tymi źródłami zmienności.

²⁶ Kilka państw członkowskich przymierza się do stosowania mechanizmów współpracy przewidzianych w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii, aby zrealizować swoje cele krajowe z zachowaniem racjonalności kosztów. Komisja wspiera ten proces, pomagając państwom członkowskim w znalezieniu rozwiązań dla kwestii technicznych i finansowych związanych z realizacją tych transgranicznych mechanizmów.

temat odpowiednich wytycznych Komisji²⁷ i wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią.

Decyzje dotyczące inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych muszą brać pod uwagę fizyczne warunki dostępności zasobów i infrastruktury sieci, akceptację społeczną oraz lokalizację zużycia i bariery administracyjne. Ponadto rozwój nowej infrastruktury, zwłaszcza połączeń międzysystemowych, musi przyczynić się do obniżenia kosztów integracji odnawialnych źródeł energii na wewnętrznym rynku energii.

UE musi inwestować w zaawansowane, zrównoważone paliwa alternatywne, w tym w procesy produkcji biopaliw, a bardziej ogólnie w biogospodarkę. Pozwoli to nam na utrzymanie wiodącej pozycji w dziedzinie technologii i przemysłu oraz osiągnięcie celów związanych ze zmianą klimatu. UE będzie również musiała uwzględniać wpływ bioenergii na środowisko naturalne, użytkowanie gruntów i produkcję żywności. Plan inwestycyjny dla Europy, a także inne unijne źródła finansowania, mogą zapewnić niezbędne środki finansowe.

2.5. Unii energetyczna na rzecz badań naukowych, innowacji i konkurencyjności

Podstawą unii energetycznej musi być nowa strategia w dziedzinie badań i innowacji. Jeżeli europejska unia energetyczna ma być światowym liderem w dziedzinie odnawialnych źródeł energii, musi przodować w opracowaniu technologii odnawialnych nowej generacji i rozwiązań w zakresie przechowywania energii.

Podobnie, wiodąca pozycja UE w rozwoju technologii inteligentnych sieci i inteligentnych domów, w ekologicznym transporcie, a także czystych technologiach paliw kopalnych i najbezpieczniejszym na świecie wytwarzaniu energii jądrowej ma kluczowe znaczenie dla celu, jakim jest przekształcenie unii energetycznej w czynnik napędzający wzrost gospodarczy, zatrudnienie i konkurencyjność.

Chociaż poczyniono istotne postępy w poprawie skuteczności europejskich programów badań, można osiągnąć znacznie więcej. Nadal daleko nam do w pełni skoordynowanych i ukierunkowanych badań, skutecznie skupiających programy UE i państw członkowskich wokół realizacji wspólnych celów i uzyskiwania oczekiwanych rezultatów. Jeżeli chcemy zrealizować nasze cele, musimy w maksymalnym stopniu wykorzystać każde euro zainwestowane w całej UE. Oznacza to przyjęcie zintegrowanego podejścia w celu tworzenia synergii, podjęcie współpracy w celu koordynacji wysiłków i osiągnięcia wyników, zapewnienie bardziej skutecznych powiązań między środowiskiem naukowym a sektorem przemysłowym, a tym samym wprowadzenie nowych technologii na rynek w UE.

Aby osiągnąć ten cel, nowe europejskie podejście do badań i innowacji w dziedzinie energii²⁸ powinno przyspieszyć przekształcenie systemu energetycznego. Powinno ono opierać się na programie „Horyzont 2020” a zaangażowane w nie powinny być wszystkie państwa członkowskie, zainteresowane strony i Komisja.

²⁷ Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące projektowania systemów wsparcia dla odnawialnych źródeł energii, SWD (2013) 439; wytyczne dotyczące wykorzystania mechanizmów współpracy w sektorze odnawialnych źródeł energii, SWD (2013) 440.

²⁸ W zakres tego podejścia powinien wchodzić zaktualizowany europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych oraz strategiczny program badań naukowych i innowacji w dziedzinie transportu.

Działania powinny być zgrupowane wokół następujących czterech głównych priorytetów, do realizacji których zobowiązują się państwa członkowskie i Komisja:

- zdobycie pozycji lidera w zakresie rozwoju nowej generacji technologii energii odnawialnej, w tym przyjaznej dla środowiska produkcji i wykorzystania biomasy i biopaliw, wraz z przechowywaniem energii;
- ułatwienie udziału konsumentów w transformacji energetycznej za pomocą inteligentnych sieci, inteligentnych urządzeń AGD, inteligentnych miast oraz systemów automatyki domowej;
- racjonalizacja systemów energetycznych i wykorzystanie technologii aby uzyskać budynki o niemal zerowym zużyciu energii i neutralnym poziomie emisji, oraz
- utworzenie bardziej zrównoważonych systemów transportu, w ramach których opracowuje się i wykorzystuje na dużą skalę innowacyjne technologie i usługi w celu zwiększenia efektywności energetycznej i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

Oprócz tych czterech wspólnych priorytetów istnieją dodatkowe priorytetowe dziedziny badań, które wymagają ściślejszej współpracy między Komisją i tymi państwami członkowskimi, które pragną wykorzystywać te technologie:

- zorientowane na przyszłość podejście do wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS) oraz wychwytywanie i wykorzystywanie dwutlenku węgla (CCU) dla sektorów energetyki i przemysłu, które będą miały kluczowe znaczenie dla osiągnięcia do 2050 r. celów dotyczących klimatu w sposób racjonalny pod względem kosztów. Będzie to wymagało sprzyjających ram politycznych, w tym reformy systemu handlu uprawnieniami do emisji i nowego funduszu na rzecz innowacji oraz zwiększenia przejrzystości dla inwestorów, niezbędnych do dalszego rozwoju tej technologii.
- Obecnie energia jądrowa jest wykorzystywana do produkcji niemal 30 % energii elektrycznej w UE²⁹. UE musi zagwarantować, że państwa członkowskie stosują najwyższe normy w zakresie bezpieczeństwa, ochrony, gospodarki odpadami i nierozprzestrzeniania. UE powinna także zapewnić utrzymanie wiodącej pozycji w zakresie technologii w dziedzinie jądrowej, w tym w ramach realizacji projektu ITER³⁰, tak by nie zwiększać zależności od energii i technologii.

Oparte na innowacjach przejście na gospodarkę niskoemisyjną oferuje duże możliwości pod względem wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Powstaną nowe obszary działalności, nowe modele biznesowe i nowe profile zawodowe. Budowaniu wiodącej pozycji w dziedzinie technologii musi towarzyszyć rozwój zdolności produkcyjnych lub przemysłowych łańcuchów dostaw w całej Europie. Wymaga to współpracy przedstawicieli nauki, przemysłu, sektora finansów i organów publicznych. Skuteczna strategia przemysłowa w tym zakresie pozwoli przemysłowi unijnemu na korzystanie z przewagi bycia pierwszym na rynku, zarówno na rynku wewnętrznym, jak i na międzynarodowych rynkach technologii, z pozytywnym skutkiem dla konkurencyjności i zatrudnienia.

Komisja zbada, w jaki sposób można wykorzystać potencjał zamówień publicznych jako katalizatora innowacji przemysłowych i gospodarczych i ekologicznego wzrostu gospodarczego w UE i poza jej granicami. Komisja w pełni wykorzysta politykę

²⁹ Zob. Europejska strategia bezpieczeństwa energetycznego, COM(2014) 330.

handlową UE, aby poprawić dostęp powiązanych technologii i usług unii energetycznej do rynków zagranicznych, jak również aby chronić rynek UE przed nieuczciwymi praktykami handlowymi oraz wspierać inne kraje w ich staraniach na rzecz ustanowienia nowoczesnych i zrównoważonych systemów energetycznych. Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi i regionami, aby zapewnić efekt synergii między różnymi funduszami UE i w pełni wykorzystać potencjał polityki spójności w finansowaniu innowacji.

Zmiana oznacza również, że niektóre sektory, modele biznesowe i profile zawodowe będą musiały zostać dostosowane. Należy opracować programy kształcenia zawodowego i innych szkoleń dla nowych lub dostosowanych profili zawodowych, odpowiadające nowym potrzebom przedsiębiorstw i zapewniające ludziom solidne umiejętności zawodowe. Sprawiedliwa i uczciwa transformacja energetyczna będzie wymagała przekwalifikowania zawodowego lub podwyższania kwalifikacji pracowników w niektórych sektorach oraz, w razie potrzeby, środków socjalnych na odpowiednim poziomie. Bezpośrednia wiedza i doświadczenie partnerów społecznych ma kluczowe znaczenie w tym względzie. Komisja będzie informować partnerów społecznych i zachęcać ich do uwzględnienia kwestii transformacji energetyki w dialogu społecznym na szczeblu europejskim.

3. Zarządzanie unią energetyczną

Unia energetyczna wymaga również zintegrowanego zarządzania i monitorowania, w celu zagwarantowania, że działania związane z energią na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym przyczyniają się do realizacji celów unii. Proces zarządzania powinien służyć realizacji następujących celów:

- skoncentrowaniu działań w zakresie energii i klimatu, jak również działań w innych powiązanych obszarach polityki, prowadzącemu do zwiększonej i długoterminowej spójności polityki. Zapewnia to również długoterminową pewność oraz wytyczne dla inwestorów;
- bezpiecznemu wdrożeniu wewnętrznego rynku energii i realizacji ram polityki w zakresie klimatu i energii do roku 2030, w szczególności realizacji uzgodnionych celów na rok 2030 dotyczących energii odnawialnej, efektywności energetycznej, emisji nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji i połączeń międzysystemowych;
- uproszczeniu aktualnych wymogów w zakresie planowania i sprawozdawczości, co pozwoli na uniknięcie niepotrzebnych obciążeń administracyjnych;
- nawiązaniu dialogu na temat energii z zainteresowanymi stronami, w celu dostarczenia niezbędnych informacji podmiotom odpowiedzialnym za kształtowanie polityki i wspierania czynnego zaangażowania w zarządzanie transformacją energetyki;
- pogłębieniu współpracy między państwami członkowskimi, w tym również na szczeblu regionalnym, a także z Komisją;
- podniesieniu jakości danych, analizy i informacji mających stanowić podstawę unii energetycznej poprzez zgromadzenie odpowiedniej wiedzy i zapewnienie łatwego dostępu do niej wszystkim zainteresowanym stronom, oraz
- sporządzeniu rocznego sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego i Rady na temat stanu unii energetycznej w celu rozwiązania kluczowych kwestii i ukierunkowania debaty dotyczącej polityki.

Komisja zainicjuje dynamiczny proces zarządzania europejską unią energetyczną. Istnieją co prawda wyraźne powiązania pomiędzy powyższym procesem zarządzania i europejskim semestrem, ale oba te procesy będą zarządzane oddzielnie.

4. Konkretyzacja unii energetycznej

Urzeczywistnienie unii energetycznej oznacza realizację działań określonych w niniejszej strategii, które zostały podsumowane w 15 poniższych punktach. W załączonym planie działania przedstawiono wszystkie inicjatywy, które będą rozwijane w ramach strategii z jasnym harmonogramem ich przyjęcia i realizacji, jak również odpowiednie obowiązki. Komisja uznaje je za wzajemnie powiązane i zgodne z poziomem zaangażowania, jakim UE musi się wykazać w celu przemiany systemu energetycznego Europy.

Pomyślne wdrożenie zależy od politycznego zaangażowania wszystkich zainteresowanych podmiotów, w tym instytucji UE, państw członkowskich, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i innych zainteresowanych stron, również na szczeblu regionalnym i lokalnym, zgodnie z zasadą pomocniczości i proporcjonalności.

UE musi być w stanie reagować na niespodziewane wydarzenia, wykorzystywać nowe szanse oraz przewidywać przyszłe tendencje i dostosowywać się do nich. W każdym przypadku, gdy będzie to niezbędne, Komisja wykorzysta swoje prawo inicjatywy, aby określić odpowiednią reakcję na wydarzenia.

Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Rady o zatwierdzenie niniejszej strategii na rzecz unii energetycznej i do aktywnego włączenia się w jej wdrażanie w ścisłej współpracy ze wszystkimi właściwymi zainteresowanymi stronami.

*

* *

Unia energetyczna w piętnastu punktach

1. Pełne wdrożenie i ścisłe egzekwowanie obowiązujących przepisów w dziedzinie energii i w dziedzinach powiązanych jest podstawą dla ustanowienia unii energetycznej.

- Komisja wykorzysta wszystkie instrumenty do zapewnienia, aby państwa członkowskie w pełni wdrożyły przepisy dotyczące energii, w szczególności trzeci pakiet dotyczący wewnętrznego rynku energii i będzie ściśle egzekwować przestrzeganie zasad konkurencji określonych w Traktacie.

2. UE musi zdywersyfikować swoje dostawy gazu i sprawić, by stały się bardziej odporne na zakłócenia.

- Komisja przedstawi wniosek w sprawie pakietu dotyczącego odporności i dywersyfikacji dostaw gazu w latach 2015-2016 zmieniając istniejące rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu.
- Komisja opracuje kompleksową strategię dotyczącą skroplonego gazu ziemnego (LNG) i jego przechowywania, oraz
- będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu opracowania dostępu do alternatywnych dostawców, w tym z południowego korytarza gazowego, z basenu Morza Śródziemnego i z Algierii, w celu zmniejszenia istniejących zależności od indywidualnych dostawców.

3. Umowy międzyrządowe powinny być w pełni zgodne z prawodawstwem UE i być bardziej przejrzyste.

- Komisja zaproponuje przegląd decyzji w sprawie umów międzyrządowych w 2016 r., aby zapewnić ich zgodność z prawem UE przed zakończeniem negocjacji, zapewnić udział Komisji w takich negocjacjach, opracować standardowe klauzule w umowach dotyczące przepisów UE oraz aby zapewnić większą przejrzystość umów na dostawy gazu.

4. Odpowiednia infrastruktura jest wstępnym warunkiem utworzenia rynku energii, zintegrowania odnawialnych źródeł energii oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw.

- Komisja będzie wspierać realizację dużych projektów infrastrukturalnych, zwłaszcza projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w ramach dostępnych środków finansowych, np. instrumentu „Łącząc Europę”, europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz przyszłego Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, aby pozyskać niezbędne środki prywatne i publiczne.
- Komisja zgromadzi informacje na temat współfinansowanych przez UE projektów infrastrukturalnych, aby zapewnić im większą spójność i zmaksymalizować ich wpływ.
- Komisja utworzy specjalne forum ds. infrastruktury energetycznej w celu omawiania postępów w głównych projektach w dziedzinie infrastruktury z państwami członkowskimi, regionalnymi grupami i instytucjami UE. Forum zgromadzi się po raz

pierwszy pod koniec 2015 r.

5. Aby stworzyć swobodnie działający wewnętrzny rynek energii przynoszący korzyści obywatelom, zapewnić bezpieczeństwo dostaw, zintegrować odnawialne źródła energii na rynku i uspołnić obecnie nieskoordynowany rozwój mechanizmów zapewnienia zdolności wytwarzania energii w państwach członkowskich należy dokonać przeglądu obecnej struktury rynku.

- Komisja przedstawi wniosek dotyczący zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w roku 2016.
- Komisja przedstawi projekt nowej europejskiej struktury rynku energii elektrycznej w 2015 r., a następnie w 2016 roku wnioski ustawodawcze.

6. Należy dalej rozwijać ramy regulacyjne ustanowione przez trzeci pakiet dotyczący wewnętrznego rynku energii w celu zapewnienia jednolitego wewnętrznego rynku energii dla obywateli i przedsiębiorstw.

- Komisja dokona przeglądu ram regulacyjnych, w szczególności funkcjonowania Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki i europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych w 2015-2016 i zaproponuje stosowne działania w celu wzmocnienia europejskich ram prawnych.

7. Podejścia regionalne do integracji rynku stanowią istotny element działań na rzecz w pełni zintegrowanego rynku energii w całej UE.

- Komisja opracuje wytyczne w sprawie współpracy regionalnej i będzie czynnie uczestniczyć w regionalnych organach współpracy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami.

8. Większa przejrzystość w zakresie kosztów i cen energii, jak również w dziedzinie wsparcia publicznego, przyczyni się do zwiększenia integracji rynku i pozwoli określić działania, które zakłócają funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

- Komisja będzie przedstawiać co dwa lata sprawozdania dotyczące cen energii, dokładnie analizować rolę podatków i dotacji oraz dążyć do stopniowego znoszenia cen regulowanych poniżej kosztów.
- Na szczeblu krajowym i lokalnym należy podjąć działania w celu ochrony odbiorców podatnych na zagrożenia za pośrednictwem polityki społecznej.

9. UE wyznaczyła sobie cel co najmniej 27-procentowych oszczędności energii do 2030 roku.

- W 2015 r. i 2016 r. Komisja podda przeglądowi całe odnośne prawodawstwo dotyczące efektywności energetycznej i zaproponuje zmiany tam, gdzie to konieczne, w celu wsparcia realizacji celu na rok 2030.
- Państwa członkowskie i regiony powinny w większym stopniu korzystać z funduszy

europejskich przeznaczonych na renowację budynków mieszkalnych.

10. Budynki mają wielki potencjał w zakresie poprawy efektywności energetycznej. Renowacja istniejących budynków w celu zapewnienia im wysokiej efektywności energetycznej, umożliwiającą pełne wykorzystanie zrównoważonego ogrzewania i chłodzenia pomieszczeń zmniejszy koszty importu energii do UE, zwiększy bezpieczeństwo energetyczne oraz obniży koszty energii gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.

- Komisja opracuje inicjatywę „inteligentnego finansowania na rzecz inteligentnych budynków” aby ułatwić dostęp do istniejących instrumentów finansowania i zwiększyć energooszczędność istniejących budynków.
- Komisja przedstawi wniosek dotyczący strategii ułatwiającej inwestycje w sektorze ogrzewania i chłodzenia.

11. UE musi przyspieszyć działania na rzecz efektywności energetycznej i obniżenia emisyjności w sektorze transportu, jego stopniowe przejście na alternatywne paliwa i integrację systemów energetycznych i transportowych.

- Komisja przedstawi wniosek w sprawie kompleksowego pakietu dotyczącego transportu drogowego promującego bardziej efektywny system opłat za infrastrukturę, rozpowszechnienie inteligentnych rozwiązań w zakresie transportu oraz zwiększanie efektywności energetycznej.
- Komisja podejmie dalsze działania w celu stworzenia właściwych warunków rynkowych dla szerszego zastosowania paliw alternatywnych oraz dalszego promowania zamówień publicznych na ekologicznie czyste pojazdy. Będzie się to odbywać się za pomocą środków krajowych, regionalnych i lokalnych przy wsparciu UE.

12. UE uzgodniła ramy polityki w zakresie klimatu i energii na 2030 r. na posiedzeniu Rady Europejskiej w październiku. Teraz należy te ramy wdrożyć. UE wniesie ambitny wkład w międzynarodowe negocjacje w sprawie klimatu.

- Komisja zaproponuje przepisy mające na celu osiągnięcie redukcji emisji gazów cieplarnianych uzgodnionej na posiedzeniu Rady Europejskiej w październiku 2014 r. zarówno w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji, jak i w sektorach nieobjętych tym systemem.

13. UE określiła cel przynajmniej 27-procentowego udziału energii odnawialnej w UE w roku 2030.

- Komisja zaproponuje nowy pakiet dotyczący energii ze źródeł odnawialnych w latach 2016 – 2017. Będzie on dotyczył nowej polityki w zakresie zrównoważonej biomasy i biopaliw, jak również przepisów mających zapewnić, że cel UE na 2030 r. zostanie zrealizowany racjonalnie pod względem kosztów.

14. UE musi opracować perspektywiczną strategię w zakresie badań i rozwoju w dziedzinie energii i klimatu w celu utrzymania europejskiego przywództwa technologicznego i zwiększenia możliwości wywozu.

- Komisja w latach 2015-2016 przedstawi wniosek w sprawie nowego europejskiego

podejścia do badań i innowacji w dziedzinie energii, w tym zaktualizowany europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych oraz strategiczny program badań naukowych i innowacji w dziedzinie transportu, z ograniczoną liczbą zasadniczych priorytetów i jasnych celów.

- Komisja opracuje inicjatywę na rzecz światowego przywództwa w zakresie technologii i innowacji w dziedzinie energii i klimatu, aby pobudzić rynek pracy i wzrost gospodarczy.

15. UE wykorzysta wszystkie instrumenty polityki zewnętrznej, aby zagwarantować, że silna, zjednoczona UE angażuje się konstruktywnie w dialog ze swoimi partnerami i przemawia jednym głosem w sprawie energii i klimatu.

- Komisja, wraz z Wysokim Przedstawicielem Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa i Wiceprzewodniczącym Komisji oraz państwami członkowskimi ożywi działania dyplomatyczne UE w dziedzinie energii i przeciwdziałania zmianie klimatu.
- Komisja wraz z Wysokim Przedstawicielem Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa i Wiceprzewodniczącym Komisji będą prowadzić aktywną politykę wzmocnienia współpracy UE z państwami trzecimi, w tym w sprawie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej.
- Komisja w pełni wykorzysta zewnętrzną politykę handlową UE w celu promowania dostępu europejskich technologii energetycznych i usług do zasobów energetycznych i do zagranicznych rynków.